Quelle: http://manuscripta.at/?ID=494
Copyright: Klosterneuburg, Augustiner-Chorherrenstift

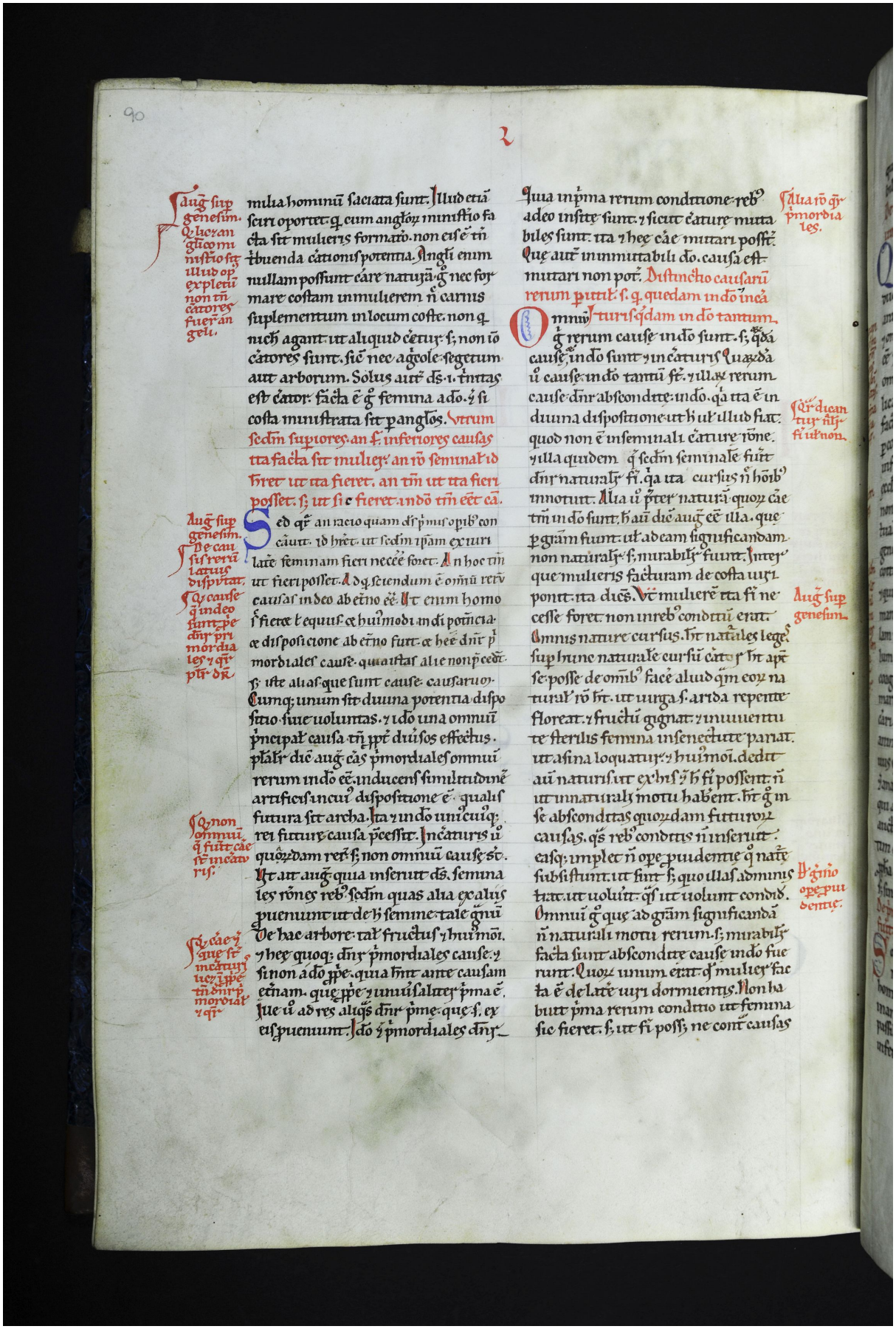

90

Aug. sup genesim. Q. licet angelico ministerio fit illud opus expletum non tamen creatores fuerant angeli.

multa hominum fabricata sunt. Illud etiam scire oportet, quod cum angelorum ministerio fabricata sit mulieris formatio, non eis esse tribuenda creationis potentia. Angeli enim nullam possunt creare naturam, quod nec formare costam in mulierem, nec carnis suplementum in locum costae. Non quidem agant ut aliquid creetur, sed non idcirco creatores sunt. Sicut nec agricolae segetum aut arborum. Solus autem dominus, id est trinitas est creator. Facta est femina ad hoc, ut si costa ministrata sit pangelos. Utrum secundum superiores, an secundum inferiores causas facta sit mulier, an rerum seminalium hoc ut ita fieret, an tantum ut ita fieri posset, sed ut si hoc fieret in dominum esset creata.

Aug. sup genesim. De causis rerum iactus disputat.

Sed quaeritur an iacio quam dicit primis operibus conditis, id hoc ut secundum ipsam exturi latae feminam fieri necesse foret. An hoc tantum ut fieri posset. Ad quod sciendum est omnium rerum causas in deo ab aeterno esse. Ut enim homo sic fieret et equus et huiusmodi in dispositione ab aeterno fuerunt et haec dicuntur primordiales causae, quarum alie non possent esse, ut alias que sunt causae causarum. Cumque unum sit divina potentia dispositio sive voluntas, et ideo una omnium principalis causa tamen propter diversos effectus, plerique dicunt Augustinum causas primordiales omnium rerum in deo esse, inducens similitudinem artificis in cui dispositione est qualis futura sit archa. Ita et in deo uni cuique rei future causa praeexistit. In creaturis autem quorundam rerum, non omnium causae sunt.

Q. non omnium quae fuerunt causae in creaturis.

Ut autem Augustinus quia inseruit dominus semina les rationes rerum secundum quas alia ex alius provenunt ut de hi semine tale granum. De hac arbore talis fructus et huiusmodi. Et haec quoque dicuntur primordiales causae, et sine non ad deo propter. quia fuerunt ante causam aeternam. quae propter et unum salutem primae esse, sive autem ad res aliquas dicuntur primae quae sunt, ex eis provenunt. Ideo et primordiales dicuntur.

Q. Quae et quae in creaturis ex ipsa tamen dicuntur primordiales et qui.

Quia in prima rerum conditione rebus adeo insitae sunt et sicut creaturae mutabiles sunt. Ita et haec creatae mutari possent. Quae autem in immutabili deo causa est mutari non potest. Distincto causarum rerum primarum, scilicet quaedam in deo incommutabiles, quaedam in deo tantum.

Alia rerum quae primordiales.

Omnium quae rerum causae in deo sunt, scilicet quaedam causae in deo sunt et in creaturis. Quaedam autem causae in deo tantum sunt et illae rerum causae dicuntur abscondite in deo. Quae ita et in divina dispositione ut hic ut illud fiat, quod non est inseminali creaturae ratione, et illa quidem quae secundum seminale fuit dicuntur naturaliter fieri. Quae ita cursus non hominum mutantur. Alia autem praeter naturam quorum creatio in deo sunt, hi autem dicuntur aug. esse illa. quae per gratiam fiunt ut ad eam significandam non naturaliter sed mirabiliter fiunt. Interque mulieris facturam de costa uiri ponit. ita dicens. Ve mulierem ita fieri necesse foret non in rebus conditum erat.

Quae dicantur aliquid fieri ut non.

Aug. sup genesim.

Omnis naturae cursus. Sic naturales leges sup hunc naturale cursum certo sic apte se posse de omnibus facere aliud quam cor natural ratio sic. ut uirga sed arida repente floreat. et fructum gignat. et uiuum ut te sterilis femina in senectute parat. ut asina loquatur. et huiusmodi. dedit autem naturis ut ex his et hi possent non ut in naturali motu habent. sic et in se abscondita quorundam futurorum causas. quas rebus conditis non inseruit easque implet non opere prudentiae quae natae subsistunt. ut sint sed quo illas adminis trat. ut voluit. quas ut uolunt condid.

Divino opere prudentiae.

Omnium quae ad gratiam significandam non naturali motu rerum sed mirabiliter facta sunt abscondite causae in deo fuerunt. Quorum unum erat quod mulier facta est de latere uiri dormientis. Non habuit prima rerum conditio ut femina sic fieret sed ut si posset ne contra causas